

Cornelis Tober

Cornelis Wilhelmus Tober is geboren op 7 maart 1902 in Wormerveer. Hij was de zoon van Dirk Tober en Grietje Staal. Hij had drie broers en een zus, Aagje (1899), Jan (1899-1983), Dirk (1907) en Daniël (1910-1927).

Hij trouwde op 23 december 1924 in Wormerveer met Aagje Koene. Cornelis woonde toen in IJmuiden. Het stel vertrok naar Nederlands-Indië waar Cornelis leraar werd in Solo. Ze woonden aan de Tegalhardjweg.

Cornelis was hopman van de Scoutinggroep in Surakarta (Solo). In 1930 zat hij ook in het bestuur van de afdeling in Solo van de NIPV. Tijdens zijn verlof naar Nederland in mei 1938 bezocht hij de jaarvergadering van de Nederlandse Christelijke Vereniging van Padvinders (NCVP). Hij was voor de oorlog Districtscommissaris van Madioen en Kediri. In 1939 vonden in Magelang scoutingwedstrijden plaats en Tober was voorzitter van de jury.

Bij de mobilisatie was hij als sergeant der infanterie actief binnen de KNIL. Hij werd krijgsgevangen genomen op 8 maart 1942 in Bandjar. Na de capitulatie werd hij geïnterneerd in Kamp Baros 5 in Tjimahi, dit kamp werd ook wel Kale Koppen Kamp genoemd. Tijdens de bezetting werd Scouting oogluikend toegestaan, ondanks dat het door de Jappen verboden was en in het kamp werd de Kale Koppen Kamp Stam opgericht. Deze stam bestond van juli 1942 tot november 1942. Er waren 50 leden. De leiding berustte bij Hoofdcommissaris Van der Gugten en Oubaas Wassenburg uit Bandung, terwijl bekende promotors districtscommissaris Tober, Groepsleider Pastoor Neyens, Oubaas Louis van Waardenburg, Akela Jan Wijna en Adrianus van Brakel en vele andere bekenden uit Batavia en Bandung waren. De stam eindigde november 1942 toen de jongens werden afgevoerd naar andere kampen op Java.

收發所 Camp	爪哇 馬里巴 1942年3月8日	番號 No.	馬里巴 1942年3月8日
姓名 Name	Tober, C.W.	生年月日 Date of Birth	1902年3月7日
國籍 Nationality	荷蘭	所屬部隊 Unit	1st. BARRANG
捕獲身分 Rank	中尉	捕獲年月日 Date of Capture	1942年3月8日
捕獲地點 Place of Capture	爪哇 馬里巴	母名 Mother's Name	STRAAL, GRIETJE
父名 Father's Name	DIRK	職業 Occupation	教師
本籍地 Place of Origin	NEED.	特記事項 Remark	38348
通達先 Destination	爪哇 馬里巴		
報告 Report	500		

其他資訊 Other Information

1942年11月2日聯合團軍-引渡完了

Op 15 januari 1943 ging hij met de Harugiku Maru 2 (de Van Waerwijck, een oud-KPM-schip) met 3188 krijgsgevangenen (allen Nederlanders) uit Batavia naar Singapore. De krijgsgevangenen waren merendeels afkomstig uit het kamp Kampong Makassar. Tijdens de overtocht van de Javazee was geen schip te zien, ook geen begeleidend schip. Dit transport is bekend als Java Party 9, het 9e krijgsgevangenen-transport dat van Java vertrok. Op 18 januari 1943 kwam het schip aan in Singapore; een dag later werden de krijgsgevangenen met vrachtauto's overgebracht naar het Changi-kamp.

In Changi waren verschillende (internationale) voortrekkersstammen gestart, De Somersstam, genoemd naar Lord Somers, de Chief Scout in Engeland, de Tanah Merah en

de Javastam. De stammen stonden onder leiding van dominee MacNeil. Ze waren niet alleen bedoeld als sociale club om afwisseling te bieden aan het gevangenis leven, maar ook als voorbereiding voor de tijd na de bevrijding. MacNeil wilde de scouts trainen op Gilwellniveau. Cornelis haalde hier zijn Woodbadge (Gilwell cursus). Van de activiteiten in Changi werd een logboek bijgehouden. In november 1943 werd voor de stam een das gemaakt van overblijfselen van Amerikaanse overhemden. In "goud" was in de punt het Japanse symbool voor krijgsgevangene geborduurd. Veel roverscouts, die van Changi naar de Birmaspoorweg verscheept werden, startten ook daar nieuwe voortrekker stammen.

Zijn naam komt voor op de lijst met Rover Scouts uit het Changi Rover Scout Logbook (UK Scout Archives). De Nederlanders Fernand Horn, Albert Pootjes, Bernard van Tienen, Cornelis Jansen, Cornelis Tober, Leo Buffant en Willem Niepce waren lid van deze stammen.

Op een gegeven moment werd Cornelis overgebracht naar Thailand om te werken aan de Birmaspoorweg. De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Na de bevrijding vertrok Cornelis in maart 1946 met de Nieuw Amsterdam van Singapore naar Amsterdam. Na een kort verblijf in Nederland gingen ze weer naar Nederlands Indië en woonden in 1949 in Bandung. In maart 1952 gingen ze, dit keer met de Oranje, van Tandjong Priok naar Amsterdam.

Cornelis is overleden op 27 januari 1991 in Ede. Hij werd begraven op de algemene begraafplaats in Ede. Zijn vrouw overleed 6 jaar eerder in 1985.

Meer informatie

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Geboorte Cornelis Wilhelmus Tober op 7 maart 1902 te Wormerveer » Open Archieven](#)
[Registratie Cornelis Wilhelmus Tober & Aagje Koene \(in het jaar 1901-1902\) » Open Archieven](#)

[Registratie Dirk Tober & Grietje Staal & Aagje Tober & Jan Tober & Cornelis Wilhelmus Tober & Dirk Tober & Daniël Tober te Wormerveer » Open Archieven](#)

[Huwelijk Cornelis Wilhelmus Tober & Aagje Koene op 23 december 1924 te Wormerveer » Open Archieven](#)

[Gezin Overzicht: Tober, Cornelis Wilhelmus](#)

[Gezin Overzicht: Tober, Dirk](#)

[Cornelis Wilhelmus Tober \(1902 - d.\) - Genealogy](#)

[De nieuwe vorstenlanden » 28 mei 1930 - Art. 17 | Delpher](#)

[Trouw » 13 dec 1949 - Art. 169 | Delpher](#)

[Weest paraat; officieel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 24, 1938, no. 6, 1938 » 1938-06 - Pag. 28 | Delpher](#)

[Algemeen handelsblad voor Nederlandsch-Indië » 22 mei 1939 - Art. 142 | Delpher](#)

[Cornelis Wilhelmus Tober 1902 - 1991 BillionGraves Record](#)

[Japanse interneringskaarten, Surname: Tober | Nationaal Archief](#)

[Makassar \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Java Party 12 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Harugiku Maru 2](#)

[Boten- en passagiers-lijsten Nederlands-Indië \(passagierslijsten1945-1964.nl\)](#)

Het Indisch Leidersblad, januari 1941

["Johnny" Walker's Scouting Milestones Pages - Bamboo Thumbsticks \(scoutguidehistoricalsociety.com\)](#)

[Graftombe.nl - Informatie over Cornelis Wilhelmus Tober](#)

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

[Trouw » 29 jan 1991 - Art. 195 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.